

Warszawa, dnia 21 października 2009 r.

**Protokół z posiedzenia
Senackiego Zespołu Górnictwa**

Dnia 21 października 2009 r. o godzinie 11.00 w sali 176 Gmachu Senatu RP odbyło się posiedzenie Senackiego Zespołu Górnictwa z udziałem Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki Pani Joanny Strzelec – Łobodzińskiej. Podczas posiedzenia, które poświęcone było omówieniu sytuacji w górnictwie, Pani Minister udzieliła senatorom odpowiedzi na wcześniej przekazane Jej przez senatorów pytania. Poniżej zrelacjonowano treść pytań i odpowiedzi.

Dlaczego w ustawie Prawo geologiczne i górnicze metan nie jest uznany za kopalinę?

Udzielając odpowiedzi na to pytanie Pani Minister zwróciła uwagę na brzmienie art. 5 ust.2 pkt. 1 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze, w myśl którego metan jest zaliczany do kopalin podstawowych. Planowana zmiana ustawy ma według Pani Minister charakter redakcyjny, spowodowany potrzebą dostosowania prawa Polskiego do prawa UE. Według dyrektywy unijnej „węglowodory są ropa naftowa, gaz ziemny oraz ich naturalne pochodne, a także metan występujący w złożach węgla kamiennego, z wyjątkiem metanu występującego jako kopalina towarzysząca”. Następuje zatem konieczność odseparowania metanu jako kopaliny podstawowej od metanu będącego kopaliną towarzyszącą. Pani Minister zaznaczyła jednak, że prawo wydobycia tychże surowców będzie wymagało jednej koncesji, by nie stwarzać sytuacji w której na jednym terenie, przy wydobyciu jednego surowca działałoby kilku przedsiębiorców.

Dlaczego w Polsce nie otwiera się nowych kopalń i nie ułatwia dostępu do nowych pokładów węgla. Czy może to skutkować uzależnieniem energetycznym Polski od zagranicznych źródeł?

Pani Minister poinformowała członków zespołu, że obecnie inwestycje związane z wydobyciem polegają głównie na otwieraniu nowych poziomów w istniejących kopalniach, poszukiwaniu nowych złóż i prowadzeniu badań geologicznych. Działania te mają poparcie Ministra Gospodarki, przy czym plany rozwojowe nie kolidują z przepisami UE. Przy obecnym poziomie wskaźnika emisji CO² węgiel zyskuje na konkurencyjności. Niestety środki, jakimi dysponujemy, nie pozwalają na pełną niezależność energetyczną.

Czy podziela Pani Minister opinię o celowości zmian statusu Stacji Ratownictwa Górniczego?

Prace nad zmianami w Prawie geologicznym i górnictwem przewidują usunięcie z ustawy Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego, gdyż jest to obecnie spółka akcyjna, nie państwowa, nie może być zatem wymieniana w akcie ustawowym z nazwy. Nie znaczy to jednak, że nie może ona dalej wykonywać swojej działalności. W myśl proponowanej zmiany w art. 120 ust. 1, pkt. 1 i 2 Pr. Górn. I geolog.: „ratownictwo górnicze tworzą:

- 1) służby ratownictwa górniczego przedsiębiorcy;
- 2) podmioty zawodowo trudniące się ratownictwem górniczym.”.

Jaka jest wielkość importu węgla kamiennego w do Polski w trzech pierwszych kwartałach 2009 r., jakie są kierunki importu?

Pani Minister poinformowała członków zespołu, że od stycznia 2009 r. do marca 2009 r. ilość importowanego węgla była bardzo wysoka, zaś od marca 2009 r. utrzymuje się na tym samym poziomie co w ubiegłych latach. Węgiel sprowadza się głównie z Rosji, Ukrainy, Republiki Czeskiej, USA, Kazachstanu i Kolumbii.

*Jakie będą dostawy gazu do Polski na przełomie 2009/2010 r., jaki jest stan zapasów?
Czy jest groźba braków tego paliwa?*

Obecnie większość gazu jest sprowadzana do Polski z Rosji. W maju 2009 r. rozpoczęto negocjacje w sprawie kolejnej długoterminowej dostawy. Obecnie negocjacje mają się ku końcowi, a kolejne spotkanie planowane jest na 26 października 2009 r. Przewiduje się podpisanie umowy jeszcze przed końcem 2009 r.

Stan zapasów gazu w Polsce wynosi obecnie 100 %, w ciągu roku zanotowano także nadwyżki magazynowe, zostały one jednak skonsumowane w wyniku ostatnich zmian pogodowych i licznych awarii. Na chwilę obecną dysponujemy 413 milionami m³ gazu w naszych magazynach. W przypadku groźby braku paliwa dostawy do odbiorców będą ograniczone, począwszy od największych podmiotów gospodarczych.

Czy po przyznaniu 180 mln zł na CCS dla Bełchatowa kopalnia wykorzysta w terminie te środki finansowe i na jaki cel?

W dopowiedzi na to pytanie pani Minister podkreśliła, że środki adresowane są nie do kopalni, a do elektrociepłowni Bełchatów. Są przeznaczone głównie na instalację wychwytu CO² w nowym bloku Bełchatowa. Jako że są to środki unijne, muszą być wykorzystane terminowo i zgodnie z planem. W przeciwnym razie, zgodnie z przepisami dotyczącymi dotacji, musiałyby zostać zwrócone.

** ** *

Odpowiadając na pytanie o *strategię rządu* wobec złóż węgla brunatnego w zachodniej Polsce, w województwie lubuskim, Pani Minister poinformowała, że eksploatacja tych zasobów nie jest planowana. Referenda przeprowadzone przez rady gmin wypadły na tych terenach negatywnie, lecz mimo to podjęto działania mające na celu ochronę złóż podczas tworzenia planów zagospodarowania przestrzennego gmin. Władze województwa lubuskiego wykazują chęć współpracy, planowane są akcje informacyjne i działania mające na celu ochronę złóż przed zabudową infrastrukturalną.

W trakcie dyskusji zwrócono uwagę na potrzebę wsparcia władz wojewódzkich autorytetem państwa. Oddanie sektora górniczego i geologicznego przedsiębiorcom komercyjnym budzi spore obawy. Zwrócono w tym przypadku uwagę na potrzebę ochrony przez państwo sektora odpowiedzialnego za bezpieczeństwo energetyczne Polski. Senatorowie kładli nacisk na stworzenie regulacji prawnych uniemożliwiających samorządom zabudowę terenów, na których znajdują się złoża, w sposób uniemożliwiający ich potencjalną eksploatację. W wielu przypadkach już istniejące zabudowania mogą blokować potencjalne inwestycje, stąd potrzeba dokładnego planowania rozbudowy na terenach bogatych w surowiec.

Szczególnie delikatnym tematem przy planowaniu rozwoju górnictwa jest problem własności prywatnych działek i planowania ich zagospodarowania w przyszłości. Optymalnym rozwiązaniem według Zespołu byłoby w tym przypadku wykorzystanie systemu stosowanego przy budowie dróg i autostrad, tj. wykup za wartość odtworzeniową.

Wiele obaw budziła w trakcie obrad zespołu kwestia Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego. Senatorowie wyrazili obawy, związane z tworzeniem nowych, komercyjnych jednostek ratunkowych, które mogą mieć gorszy standard i mniejsze doświadczenie, a co za tym idzie zamiast ratować, mogą zagrażać życiu. Zastrzeżenia zgłoszono także w sprawie importu gazu, gdyż negocjacje Białorusi z Rosją nie napawają optymizmem. Pani Minister zapewniła zespół o pozytywnym rozwoju negocjacji nowej umowy z Rosją, oraz przypomniała o wypełnionych całkowicie magazynach gazu. Senatorowie wysunęli pytanie czy wydobycie gazu w Polsce rośnie, czy spada i czy istnieje program zwiększający wydobycie. Dopytywano także o umiejscowienie Wyższego Urzędu Górniczego, podległego obecnie Ministerstwu Ochrony Środowiska, a wcześniej Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji. Pani Minister poinformowała, że wydobycie gazu jest stałe, a Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. planuje jego zwiększenie. Nie będzie ono jednak wiele większe, ze względu na brak złóż możliwych do eksploatacji. Wyższy Urząd Górniczy, w opinii Pani Minister, zwłaszcza w świetle ostatnich tragicznych wypadków, zyskał na ważności, jednak kwestia umiejscowienia jest właściwa, gdyż umacnia wagę pokontrolnych wniosków. Senatorowie wyrazili w tej kwestii wątpliwość, gdyż ich zdaniem jako organowi kontrolnemu o charakterze „policyjnym” bliżej jest mu do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, niż do kojarzącego się z ekologią Ministerstwa Ochrony Środowiska.

Na zakończenie posiedzenia omówiono propozycje tematów, które zostaną zaprezentowane na konferencji „Bezpieczeństwo w kopalniach”, organizowanej przez Zespół i zaplanowanej na dzień 1 grudnia 2009 r. Senatorowie zaproponowali zaproszenie na konferencję posłów i senatorów zainteresowanych tematyką górnictwa, dyrektorów centrów wydobywczych i kopalni oraz przedstawicieli Porozumienia Producentów Węgla Kamiennego.

Zapowiedziano także wyjazdy do kopalni węgla brunatnego w Bełchatowie i kopalni doświadczalnej Głównego Instytutu Górnictwa „Barbara” w Mikołowie.

Senackiego Zespołu Górnictwa

Antoni Motyczka